

■ SULFONYLUREAPREPARAT ("SU")

Stimulerar insulinfrisättningen.

Preparat: Glimepirid/Amaryl®

Startdos: 1 mg x 1

Ökning: 1 mg/6 v

"Max-dos": 4 mg x 1

Kommentar: Alltid endos

ÖVRIGA

Ej inbördes rangordnade. Tredjehand efter individuell bedömning.

För dosering, indikation mm se FASS

■ ACARBOS (Glucobay®)

Minskar glukosupptaget i tarmen

■ INKRETINER (Januvia® Galvus® Byetta® Victoza®)

Ökar insulinfrisättning m m

■ REPAGLINID (Novonorm®)

Ökar insulinfrisättningen

■ THIAZOLEDINEDIONER/GLITAZONER (Avandia® Actos®)

Ökar insulin känsligheten

INSULINSORTER

Direktverkande:

Humalog®

Novorapid®

Apidra®

Medellång-

verkande:

Insulatard®

Långverkande

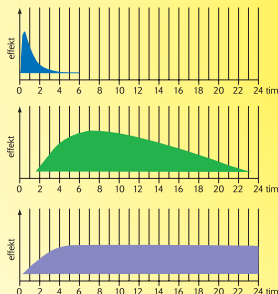
(ev tvådos):

Lantus®

Levemir®

Blandinsuliner:

Novomix30®

(direkt/medellångverkande)

FÖRSKRIVNINGSGUIDE

Dygnsdos av resp.
insulinsort

2-18	E	1
20-32	E	2
34-48	E	3
50-66	E	4
68-82	E	5
84-110	E	6

5 x 3 ml /3 månader

Diabeteskortet utarbetat av

Vibeke Bergmark läk, Carina Ottosson läk, Monica Berzén diabssk,

Jerker Bjerkerød läk, Annika Jansson MAS

Kan beställas via Diabetesmottagningen, Medicinkliniken, Lasarettet, 611 85 Nyköping.

Riktlinjer för handläggning av diabetes

Utarbetade av Diabetesrådet i Landstinget Sörmland. April 2010.

DIAGNOSTIK

Nedanstående gäller vid upprepade provtagning.

Vid patologiska icke faste-prover, tages prover om fastande.

		kP-glc	vP-glc
Fastande	Normalt	<6,1	<6,1
	IFG*	6,1-6,9	6,1-6,9
	Diabetes	≥7,0	≥7,0
Ej fastande	Normalt/0 åtg.	<7,0	<7,8
	NGT**/gränsfall	7,1-12,1	7,8-11,0
	Diabetes	≥12,2	>11,0

*IFG (Impaired Fasting Glucose) = förhöjt fasteglukos utan manifest diabetes. Glukosbelastning kan vara motiverad; annars bör sockret följas, hög risk att utveckla diabetes.

**NGT = Nedsatt Glukos Tolerans

B-HbA1C ny enhet IFCC (mmol/mol)	B-HbA1C (gammal enhet Mono S%)
30	3,9
40	4,8
50	5,8
60	6,8
70	7,7
80	8,7
90	9,6

KLASSIFIKATION

Stöd för behandlingsval. Ålder/habitus/hereditet/klinik/ev C-peptid autoantikroppar.

Typ 1 (ca 10-15%).

Typ 2 med metabola syndromet (ca 60%).

LADA (10%) - långsam debut, ofta slanka, ofta autoantikroppar.

MODY (Maturity Onset Diabetes in the Young, liknar typ 2, ca 5%)

Blandform 1 och 2 (ca 10-15%)

ÅTGÄRDER VID DIABETESDIAGNOS

Remiss diabetessköterska, dietist, ögonklinik. Landstingets fotterapeuter endast om tecken till komplikationer, övriga hänvisas till privat fotterapeut. Kurator vid behov.

BEHANDLINGSPRINCIPER

Riskprofilering

Blodtryck/lipider/övervikt/rökning/övrig sjukdom särskilt kardiovaskulär. Hereditet för diabetes med komplikationer eller för kardiovaskulär sjukdom?

Målsättning:

Hänsyn bör tas till riskprofil, ålder, sjukdomsduration vid typ 2.

Sträva efter multifaktoriell intervention!

Anamnes: Välbehållande, fungerande egenvård?, komplikationer?
Livsstil!

Blodtryck: Obeh $\leq 135/85$, beh mål $\leq 130/80$.

Lab: HbA1c vid Vid typ 1 el insulinbeh typ2: god kontroll $< 6.5\%$; dålig $> 7.0\%$. Typ2 kort duration $< 5.5\%$, övr individ bed.

Kolesterol < 4.5 mmol/l
HDL $> 1,0$ mmol/l för män
 $> 1,3$ mmol/l för kvinnor

LDL $< 2,5$ mmol/l
Triglycerider $< 1,7$ mmol/l

U-alb/krea-kvot < 3 ; > 30 =makroalbuminuri

Självtest: Faste-glc < 7 mmol/l vid god kontroll
Efter mat < 10 mmol/l vid god kontroll

Kontroller, diabetessköterska

Anamnes: Problem, rökning, motion, magbesvär, hypoglykemier, självtester, hjälpmedel. Patientens sjukdomsuppfattning. Fotproblem? Ögonkontroller?

Status: Injektionsställen, fötter.

Lab: Vikt/midjemått, glukos, HbA1c, μ -alb vb, blodtryck, dygnskurvor vb, Reg NDR.

Årskontroll, läkare

Anamnes: Problem, rökning, motion, magbesvär, hypoglykemier, självtester, sexuell funktion. Medicineringsfrågor. Resultat ögonkontroll.

Status: Rutin. Särskilt uppmärksammas blodtryck, fötter - hud, pulsar, sensibilitet (monofilament).

Lab: Hb, HbA1c, krea, kolesterol, HDL, LDL, triglycerider, alb/krea-kvot. dygnskurvor vb, fullständig reg NDR.

Kommunsjuksköterskor i särskilda boenden för äldre

Ambitionsnivån/individuella målvärden avgörs av patientens övriga förhållanden och bestäms i samråd med läkare och patient/anhöriga. Vårdplan ska finnas. Kommunsjuksköterskan ska säkerställa kontroller minst 1g/år eller vb, med avseende på nedanst.

Anamnes: Välbehållande, hypoglykemier, symptomgivande hyperglykemi och nutrition.

Status: Blodtryck, fötter, och injektionsställen.

Lab: Vikt, HbA1c och krea/eGFR. F ö enl ord.

Behandlingsval hyperglykemi

TYP 1 - flerdosinsulin

TYP 2 med metabola syndromet

- alltid försök till livsstilsintervention – vikt, motion, rökning.
- Mediciner: Individuell bed, nedanstående bör gälla majoriteten. Även tredjehandsläkemedlen är i valda fall väl motiverade. Utvärderas!
- 1a hand metformin
- 2a hand SU och/el insulin
- 3e hand (se s 3): glitazon, acarbos, inkretinbaserade Im, "glinid".

Behandlingsval blodtryck

ACE-I förstahandsval, ARB vid biverkningar. Betablockad om ischemisk hjärtsjd. Fö enl sedvanliga principer.

Behandlingsval lipider

Statin – förstahandsmedel simvastatin.

ASA

Ges endast som sekundärprofylax

PERORALA ANTIDIABETIKA

Nedan anges startdos, lämplig dosökningstakt samt den dos där ökning ej kan väntas ge ytterligare effekt eller ej rekommenderas i FASS.

■ METFORMIN

Främsta effekt på leverns glc-frisättning, viss effekt på perifer insulin-känslighet.

Startdos: Långsam upptitrering.

"Max-dos": 3 g/dag (dos x 2)

Kommentar: Ej vid hjärtsvikt, leversvikt, njursvikt. Försiktighet vid kreastegring eller dehydrering. Obs utsättes vid kontrastströntgen se PM.

